

טור מדד השלום – יוני 2014

פרופ' אפרים יער ופרופ' תמר הרמן

נתוני המדד נאספו ביום ה-19 לחטיפת שלושת הנערים בגוש עציון (30 ביוני 2014). הסקר הופסק לאחר שבאותו ערב נודע על מציאת הגופות.¹

הערכת מוכנות גופי הביטחון להתמודד עם משימותיהם: בהקשר של המצב הביטחוני לאחר חטיפת הנערים, ביקשנו להבין האם הציבור מעריך כי גופי הביטחון מוכנים להתמודד עם משימותיהם השונות. נראה כי צה"ל נתפס מוכן יותר מהשב"כ ומהמשטרה להתמודד עם המשימות המוטלות עליו: 41% סבורים שצה"ל מוכן היטב, בהשוואה ל-36% הסבורים שהשב"כ מוכן היטב ו-17% בלבד הסבורים כך לגבי המשטרה (די מוכנים: צה"ל – 32%, השב"כ – 26%, המשטרה – 26%). אולי בעקבות מחדל התנהלות המוקד המשטרתי בערב חטיפת הנערים, הציבור חלוק בדעותיו ביחס למוכנות המשטרה, כשהכף נוטה מעט לכיוון הסבורים כי אינה מוכנה (47%) בהשוואה למי שסבורים שהיא מוכנה (43%). לגבי השב"כ, כיאה לגוף חשאי, שיעור מי שענו שאינם יודעים להעריך את רמת המוכנות גבוה בהרבה מחוסר הידיעה להעריך את הצבא והמשטרה (26% לעומת 10% ביחס לצבא ולמשטרה).

הערכת תפקוד נתניהו במשבר חטיפת שלושת הנערים: על סולם שבין 0=לא מספיק, ל-10=מצוין, מעניק הציבור לתפקוד נתניהו ציון ממוצע 6, שהוא מעט גבוה יותר מציון האמצע (5). בחינת הערכת תפקודו של ראש הממשלה בחלוקה למחנות פוליטיים מעלה תוצאות בכיוון הצפוי: בקרב אנשי ימין ההערכה הממוצעת מעל האמצע אך לא גבוהה מאוד (6.8), בקרב אנשי מרכז ההערכה מעט נמוכה יותר אך עדיין מעל לציון האמצע (6.2), ובקרב אנשי שמאל ההערכה נמוכה מציון האמצע (4.1). ההערכה הממוצעת של היהודים (6.2) גבוהה באופן ניכר מזו של הערבים (4.0).

אחריות ישראל והרשות הפלסטינית בקשר לחטיפת הנערים: 41% מן המשיבים הטילו את האחריות לכישלון במניעת החטיפה על הרשות הפלסטינית, משום שהחוטפים יצאו מהשטח שבאחריותה, רק 14% מקבלים את הטענה שישראל אחראית משום שהחטיפה בוצעה באזור A הנמצא בשליטת צה"ל. 36% סבורים שישראל והרשות הפלסטינית אחראיות לכך באותה מידה (9% לא יודעים).

רוב הישראלים (59%) אינם מאמינים לכנות הגינוי של ראש הרשות הפלסטינית אבו מאזן את חטיפת שלושת הנערים בפגישת שרי החוץ של הליגה הערבית. ועם זאת, ישנו יתרון מספרי לאלו

¹ מסיבה זו מספר הראיונות קטן יחסית לשאר סקרי מדד השלום (281 מרואיינים בלבד לעומת 600 מרואיינים במרבית סקרי המדד), וגם רמת הייצוגיות של האוכלוסייה הישראלית הבוגרת נמוכה יותר, אם כי התפלגות השאלות הדמוגרפיות מעידה על כך שישנו ייצוג סביר ליהודים/ערבים, סקטורים דתיים שונים, קבוצות גיל וכד'. בשל המדגם הקטן, התוצאות שמובאות כאן הן של כלל המדגם, ללא פילוח של הנתונים לפי קבוצות אוכלוסייה שונות.

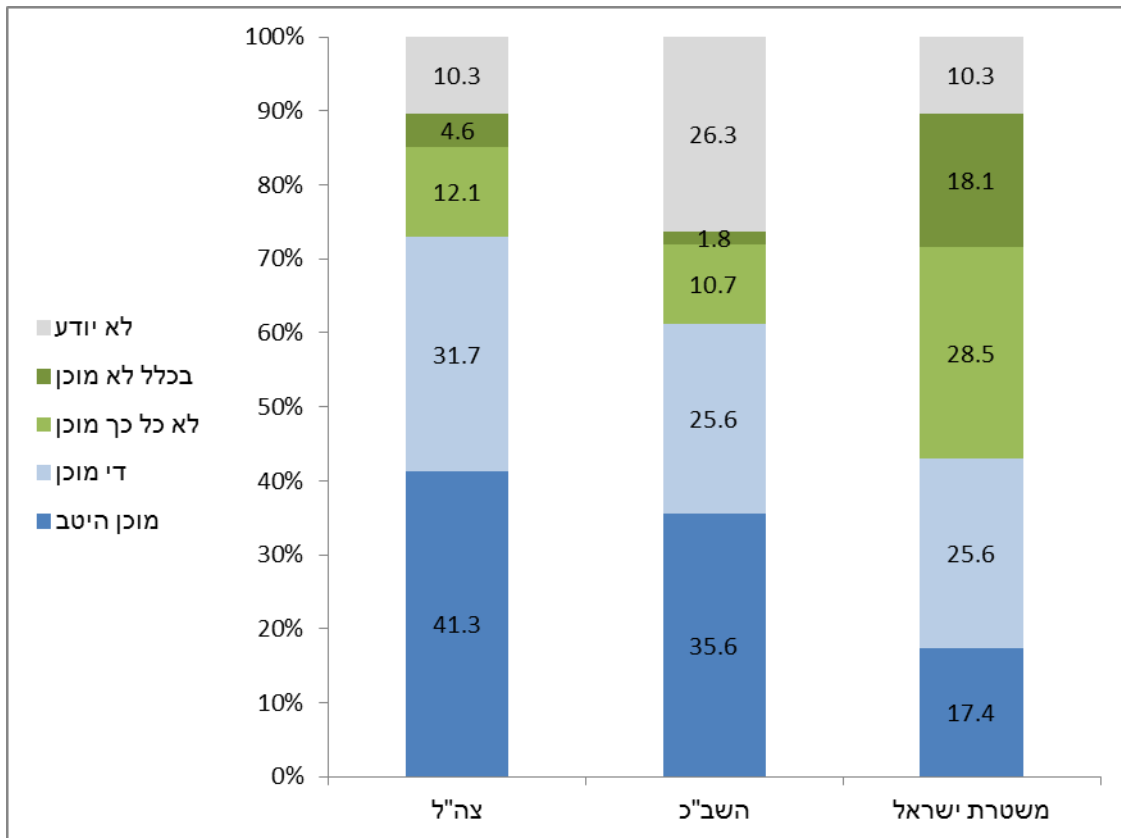
הסבורים שמנקודת הראות של ישראל **רצוי לחזק** את הרשות הפלסטינית תחת הנהגתו של אבו מאזן (41%), על פני המעדיפים להחליש אותה כדי להביא להתפוררותה (36%). גם כאן לא מעטים הם המתלבטים, כאשר מעט יותר מחמישית (23%) אינם יודעים מהו המהלך העדיף. נתגלה קשר חזק בין תשובות הנשאלים לגבי אמינות הגינוי של אבו מאזן ובין עמדתם בסוגיית הצורך לחזק או להחליש את הרשות הפלסטינית: מתוך מי שהאמינו לגינוי של אבו-מאזן, 67% אמרו שמנקודת הראות של ישראל רצוי לחזק את הרשות הפלסטינית; מתוך מי שלא האמינו לגינוי של אבו-מאזן, 50% אמרו שרצוי להחליש את הרשות הפלסטינית לעומת 26% בלבד שאמרו כי רצוי לחזק אותה.

שחרור אסירים פלסטינים: יותר משני שלישים (67%) סבורים כי ההחלטה של ישראל **לשחרר אסירים** פלסטינים במקום להקפיא את הבניה בשטחים כדי להראות נכונות לחידוש המשא ומתן על הסכם עם הפלסטינים לא הייתה נכונה. באשר להחלטה לשחרר אסירים פלסטינים בתמורה לשחרורו של **גלעד שליט**, הדעות בדיעבד של הציבור חלוקות: 42% סבורים שההחלטה הייתה נכונה ו-41% חושבים שלא הייתה נכונה. רוב קטן (51%) זוכר שתמך בעסקת שחרור האסירים תמורת גלעד שליט, ומיעוט לא קטן זוכר שהתנגד לה (40%). כצפוי, הרוב הבולט בקרב המביעים בדיעבד תמיכה או התנגדות לעסקת השחרור של גלעד שליט תמורת אסירים פלסטינים זוכרים שגם בזמן אמת תמכו או התנגדו לעסקה זו.

תפילות לשחרור הנערים החטופים: לאור התפילות ההמוניות שאורגנו למען שחרור הנערים החטופים עניין אותנו להבין עד כמה הציבור הישראלי אכן מאמין שתפילות יכולות לעזור. רוב קטן מן הנשאלים היהודים (53%) מאמינים בהחלט או די מאמינים כי תפילות יכולות לעזור להחזרת הנערים החטופים (45% מהיהודים אינם מאמינים בכוחן של התפילות). כחמישית (21%) מן המשיבים היהודים הצהירו כי השתתפו באחת התפילות הציבוריות לשלום שלושת הנערים החטופים.

מדיניות החוץ של ארה"ב: נושא נוסף על סדר היום העולמי, בעיקר לאור אי הסדר במזרח התיכון והפשעים המבוצעים על ידי הארגון האסלאמי הקיצוני דאעש בעיראק ובסוריה, הוא מדיניות החוץ והביטחון האמריקנית. על סולם שבין 0=לא מספיק, ל-10=מצוין, מעניק הציבור הישראלי ציון ממוצע נמוך (3.8) לאופן שבו מנהל נשיא ארצות הברית **ברק אובמה** את מדיניות החוץ של ארצו. באשר לנושאים ספציפיים הנוגעים למדיניות החוץ האמריקאית עמדות הציבור הישראלי נוטות מעט לצד הניצי, אך רבים חסרי עמדה: 42% סבורים שארה"ב צריכה להתערב צבאית במלחמת האזרחים המשתוללת בעיראק כדי למנוע מן המורדים מארגון דאעש המסונף לאל קאעידה להשתלט על המדינה, ומנגד 37% מתנגדים להתערבות צבאית שלה בעיראק (21% חסרי עמדה). הערכה בדיעבד של ההחלטה של ארה"ב בהנהגת הנשיא בוש הבן לצאת למלחמה בעיראק ב-2003 ולהפיל את משטרו של סדאם חוסיין מעלה כי הציבור חלוק בנושא: שיעור זהה (41% בשני המקרים) סבורים שההחלטה הייתה נכונה ושלא הייתה נכונה (18% לא יודעים).

תרשים החדש: לדעתך האם גופי הביטחון (צה"ל / משטרת ישראל / השב"כ) מוכנים או לא מוכנים להתמודד עם המשימות שעליהם לבצע? (% כלל המדגם)

מדד השלום נערך בחסות תכנית אוונס לגישור ופתרון סכסוכים (אוניברסיטת תל אביב) ומרכז גוטמן לסקרים של המכון הישראלי לדמוקרטיה. הסקר נערך בטלפון על ידי מכון המחקר "מדגם" בתאריך 30 ליוני 2014, בקרב 281 מרואיינים, המהווים קירוב של מדגם ארצי מייצג של כלל האוכלוסייה הבוגרת בישראל בגילאי 18 ומעלה (הראיונות לסקר הופסקו לאחר שבערב נמסרה הודעה על מציאת גופות שלושת הנערים). טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם -

$\pm 6.0\%$ ברמת בטחון של 95%. עיבודים סטטיסטיים: גבי יסמין אלקלעי. <http://www.peaceindex.org>